

Taittirīya-Brāhmaṇa

Book 3, Chapter 6

Edited by Subramania Sarma, Chennai

Final proofread version, 1st April 2005

[[3-6-1-1]]

अञ्जन्ति त्वामध्वरे देवयन्तः ।
वनस्पते मधुना दैव्येन ।
यदूर्ध्वस्तिष्ठाद्द्रविणेह धत्तात् ।
यद्वा क्षयो मातुरस्या उपस्थे ।
उच्छ्रयस्व वनस्पते ।
वर्षमन्पृथिव्या अधि ।
सुमिती मीयमानः ।
वर्चोधा यज्ञवाहसे ।
समिद्धस्य श्रयमाणः पुरस्तात् ।
ब्रह्म वन्वानो अजरश् सुवीरम् ॥ १ ॥

[[3-6-1-2]]

आरे अस्मदमतिं बाधमानः ।
उच्छ्रयस्व महते सौभगाय ।
ऊर्ध्व ऊषुण ऊतयै ।
तिष्ठा देवो न सविता ।
ऊर्ध्वो वाजस्य सनिता यदञ्जिभिः ।
वाघद्भिर्विह्वयामहे ।
ऊर्ध्वो नः पाह्यश्हसो नि केतुना ।
विश्वश्च समत्त्रिणं दह ।
कृधी न ऊर्ध्वाञ्च रथाय जीवसे ।
विदा देवेषु नो दुवः ॥ २ ॥

[[3-6-1-3]]

जातो जायते सुदिनत्वे अहाम् ।

स म॒र्य आ वि॒दथे॒ वर्ध॑मानः ।
 पु॒नन्ति॒ धीरा॑ अप॒सौ मनी॑षा ।
 दे॒वया वि॒प्र उ॒दिय॑र्ति॒ वाच॑म् ।
 युवा॑ सु॒वासाः॒ परि॑वीत॒ आगा॑त् ।
 स उ॒ श्रेया॑न्भवति॒ जाय॑मानः ।
 तं धीरा॑सः क॒वय॒ उन्न॑यन्ति ।
 स्वा॒धियो॒ मन॑सा दे॒वय॑न्तः ।
 पृथु॑पाजा॒ अम॑र्त्यः ।
 घृ॒तनि॑र्णि॒क्स्वाहु॑तः ॥ ३ ॥

[[3-6-1-4]]

अ॒ग्निर्य॑ज्ञस्य॒ हव्य॑वाट् ।
 त॑ स॒बाधौ॑ यत॒स्रुचः॑ ।
 इ॒त्था धि॑या य॒ज्ञव॑न्तः ।
 आच॑क्रुर॒ग्नि॒मूतये॑ ।
 त्वं वरु॑ण उ॒त मि॒त्रो अ॑ग्ने ।
 त्वां वर्ध॑न्ति म॒तिभि॑र्वसि॒ष्ठाः ।
 त्वे वसु॑ सुषण॒नानि॑ सन्तु ।
 यूयं॑ पा॒त स्व॒स्तिभिः॒ सदा॑ नः ॥ ४ ॥
 सु॒वीरं॒ दुवः॒ स्वाहु॑तो॒ आष्टौ॑ च ॥ १ ॥

[[3-6-2-1]]

होता॑ यक्ष॒दग्नि॑ स॒मिधा॑ सु॒षमि॑धा॒ समि॑द्धं॒ नाभा॑ पृथि॒व्याः सं॒गथे॒ वाम॑स्य ।
 वर्ष॑न्दि॒व इ॒डस्प॑दे वे॒त्वाज्य॑स्य॒ होत॑र्यज ।
 होता॑ यक्ष॒त्तनू॑नपा॒तमदि॑तेर्गर्भं॒ भुव॑नस्य गो॒पाम् ।
 मध्वा॑ऽद्य दे॒वो दे॒वेभ्यो॑ दे॒वयाना॑न्प॒थो अ॑नक्तु वे॒त्वाज्य॑स्य॒ होत॑र्यज ।
 होता॑ यक्ष॒न्नरा॑श॒सं नृ॑श॒स्त्रं नृ॑ः प्र॒णेत्र॑म् ।
 गोभि॑र्व॒पावा॑न्त्स्याद्दी॒रैः श॑क्ती॒वा॒न्नथैः॑ प्रथ॒मया॑वा॒ हिर॑ण्यैश्च॒न्द्री
 वे॒त्वाज्य॑स्य॒ होत॑र्यज ।
 होता॑ यक्ष॒दग्नि॑मि॒ड ई॒डितो॑ दे॒वो दे॒वाः आव॑क्षद्दूतो॒ हव्य॑वाड॒मूरः॑ ।
 उपे॑मं य॒ज्ञमु॑पेमां दे॒वो दे॒वहू॑तिमवतु वे॒त्वाज्य॑स्य॒ होत॑र्यज ।

होता यक्षद्वर्हिः सुष्टरीमोर्णम्रदा अस्मिन्यज्ञे वि च प्र च प्रथताः स्वासस्थं देवेभ्यः।
एमेनदद्य वसवो रुद्रा आदित्याः सदन्तु प्रियमिन्द्रस्यास्तु वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥ १ ॥

[[3-6-2-2]]

होता यक्षदुर ऋष्याः कवष्योऽकोषधावनीरुदाताभिर्जिहतां वि पक्षोभिः श्रयन्ताम्।
सुप्रायणा अस्मिन्यज्ञे विश्रयन्तामृतावृधो वियन्त्वाज्यस्य होतर्यज।
होता यक्षदुषासानक्ता बृहती सुपेशसा नृःपतिभ्यो योनिं कृण्वाने।
सुऽस्मयमाने इन्द्रेण देवैरेदं बर्हिः सीदतां वीतामाज्यस्य होतर्यज।
होता यक्षद्वैव्या होतारा मन्द्रा पोतारा कवी प्रचेतसा।
स्विष्टमद्यान्यः करदिषा स्वभिगूर्तमन्य ऊर्जा सतवसेमं यज्ञं दिवि देवेषु धत्तां वीतामाज्यस्य होतर्यज।
होता यक्षत्तिस्रो देवीरपसामपस्तमा अच्छिद्रमद्येदमपस्तन्वताम्।
देवेभ्यो देवीर्देवमपो वियन्त्वाज्यस्य होतर्यज।
होता यक्षत्त्वष्टारमचिष्टुमपाकः रेतोधां विश्रवसं यशोधाम्।
पुरु रूपमकामकर्शनः सुपोषः पोषैः स्यात्सुवीरो वीरैर्वेत्वाज्यस्य होतर्यज।
होता यक्षद्वनस्पतिमुपावस्त्रक्षद्वियो जोष्टारः शशमन्नरः।
स्वदात्स्वधितिर्ऋतुथाऽद्य देवो देवेभ्यो हव्याऽवाङ्वेत्वाज्यस्य होतर्यज।
होता यक्षदग्निः स्वाहाऽऽज्यस्य स्वाहा मेदसः स्वाहा स्तोकानाः स्वाहा स्वाहाकृतीनाः स्वाहा
हव्यसूक्तीनाम्।
स्वाहा देवाः आज्यपान्त्स्वाहाऽग्निः होत्राज्जुषाणा अग्न अज्यस्य वियन्तु होतर्यज ॥ २ ॥
प्रियमिन्द्रस्यास्तु वेत्वाज्यस्य होतर्यज सुवीरो वीरैर्वेत्वाज्यस्य होतर्यज चत्वारि च ॥ २ ॥
अग्निं तनूनपातं नराशःसमग्निमिड ईडितो बर्हिर्दुर उषासानक्ता दैव्या तिस्रस्त्वष्टारं वनस्पतिमग्निम्।
पञ्च वेत्वेको वियन्तु द्विर्वीतामेको वियन्तु द्विर्वेत्वेको वियन्तु होतर्यज ॥

[[3-6-3-1]]

समिद्धो अद्य मनुषो दुरोणे।
देवो देवान्यजसि जातवेदः।
आ च वह मित्रमहश्चिकित्वान्।
त्वं दूतः कविरसि प्रचेताः।
तनूनपात्पथ ऋतस्य यानान्।
मध्वा समञ्जन्त्स्वदया सुजिह्व।
मन्मानि धीभिरुत यज्ञमृन्धन्।

देवत्रा च कृणुह्यध्वरं नः।
नराशंसस्य महिमानमेषाम्।
उपस्तोषाम यजतस्य यज्ञैः ॥ १ ॥

[[3-6-3-2]]

ते सुक्रतवः शुचयो धियंधाः।
स्वदन्तु देवा उभयानि हव्या।
आजुह्वान ईड्यो वन्द्यश्च।
आयाह्यग्ने वसुभिः सजोषाः।
त्वं देवानामसि यहू होता।
स एनान्यक्षीषितो यजीयान्।
प्राचीनं बर्हिः प्रदिशा पृथिव्याः।
वस्तोरस्या वृज्यते अग्ने अह्वाम्।
व्युप्रथते वितरं वरीयः।
देवेभ्यो अदितये स्योनम् ॥ २ ॥

[[3-6-3-3]]

व्यचस्वतीरुर्विया विश्रयन्ताम्।
पतिभ्यो न जनयः शुम्भमानाः।
देवीर्द्वारो बृहतीर्विश्वमिन्वाः।
देवेभ्यो भवथ सुप्रायणाः।
आ सुष्वयन्ती यजते उपाके।
उषासानक्ता सदतां नि योनौ।
दिव्ये योषणे बृहती सुरुक्मे।
अधि श्रियं शुक्रपिशं दधाने।
दैव्या होतारा प्रथमा सुवाचा।
मिमाना यज्ञं मनुषो यजध्यै ॥ ३ ॥

[[3-6-3-4]]

प्रचोदयन्ता विदथेषु कारू।
प्राचीनं ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता।
आ नो यज्ञं भारती तूर्यमेतु।

इडा मनुष्वदिह चेतयन्ती।
तिस्रो देवीर्बर्हिरेदुः स्योनम्।
सरस्वतीः स्वपसः सदन्तु।
य इमे द्यावापृथिवी जनित्री।
रूपैरपिंशद्भुवनानि विश्वा।
तमद्य होतरिषितो यजीयान्।
देवं त्वष्टारमिह यक्षि विद्वान् ॥ ४ ॥

[[3-6-3-5]]

उपावसृजत्त्मन्या समञ्जन्।
देवानां पाथ ऋतुथा हवींषि।
वनस्पतिः शमिता देवो अग्निः।
स्वदन्तु हव्यं मधुना घृतेन।
सद्योजातो व्यमिमीत यज्ञम्।
अग्निर्देवानामभवत्पुरोगाः।
अस्य होतुः प्रदिश्यृतस्य वाचि।
स्वाहाकृतं हविरदन्तु देवाः ॥ ५ ॥
यज्ञैः स्योनं यजध्वै विद्वानष्टौ च ॥ ३ ॥

[[3-6-4-1]]

अग्निर्होता नो अध्वरे।
वाजी सन्परिणीयते।
देवो देवेषु यज्ञियः।
परि त्रिविष्ट्रध्वरम्।
यात्यग्नी रथीरिव।
आ देवेषु प्रयो दधत्।
परि वाजपतिः कविः।
अग्निर्हव्यान्यक्रमीत्।
दधद्रत्नानि दाशुषै ॥ १ ॥
अग्निर्होता नो नव ॥ ४ ॥

[[3-6-5-1]]

अजैदग्निः।
असनद्वाजं नि।
देवो देवेभ्यो हव्याऽवाट्।
प्राञ्जोभिर्हिन्वानः।
धेनाभिः कल्पमानः।
यज्ञस्यायुः प्रतिरन्।
उपप्रेष्य होतः।
हव्या देवेभ्यः ॥ १ ॥
अजैदृष्टौ ॥ ५ ॥

[[3-6-6-1]]

दैव्याः शमितार उत मनुष्या आरभध्वम्।
उपनयत मेध्या दुरः।
आशासाना मेघपतिभ्यां मेघम्।
प्रास्मा अग्निं भरत।
स्तृणीत बर्हिः।
अन्वेनं माता मन्यताम्।
अनु पिता।
अनु भ्राता सगर्भ्यः।
अनु सखा सयूथ्यः।
उदीचीनाः अस्य पदो निघत्तात् ॥ १ ॥

[[3-6-6-2]]

सूर्यं चक्षुर्गमयतात्।
वार्तं प्राणमन्ववसृजतात्।
दिशः श्रोत्रम्।
अन्तरिक्षमसुम्।
पृथिवीं शरीरम्।
एकधाऽस्य त्वचमाच्छ्रयतात्।
पुरा नाभ्या अपिशसौ वपामुत्खिदतात्।
अन्तरेवोष्माणं वारयतात्।

श्येनमस्य वक्षः कृणुतात्।

प्रशसां बाहू ॥ २ ॥

[[3-6-6-3]]

शला दोषणी।

कश्यपेवांसौ।

अच्छिद्रे श्रोणी।

कवषोरू स्त्रेकपर्णाऽष्ठीवन्ता।

षड्विंशतिरस्य वङ्कयः।

ता अनुष्ठयोच्यावयतात्।

गात्रं गात्रमस्यानूनं कृणुतात्।

ऊवध्यगोहं पार्थिवं खनतात्।

अस्त्रा रक्षः ससृजतात्।

वनिष्ठुमस्य मा राविष्ट ॥ ३ ॥

[[3-6-6-4]]

उरूकं मन्यमानाः।

नेद्वस्तोके तनये।

रविता रवच्छमितारः।

अधिगो शमीध्वम्।

सुशमिं शमीध्वम्।

शमीध्वमधिगो।

अधिगुश्वापापश्च।

उभौ देवानां शमितारौ।

ताविमं पशुं श्रपयतां प्रविद्धांसौ।

यथा यथाऽस्य श्रपणं तथा तथा ॥ ४ ॥

धत्ताद्वाहू मा राविष्ट तथातथा ॥ ६ ॥

[[3-6-7-1]]

जुषस्व सप्रथस्तमम्।

वचो देवप्सरस्तमम्।

हव्या जुह्वान आसनि।

इ॒मं नो॑ य॒ज्ञम॒मृते॑षु धेहि ।
इ॒मा ह॒व्या जा॑तवेदो जुषस्व ।
स्तो॒काना॑मग्ने मेद॑सो घृ॒तस्य॑ ।
होतः॑ प्राशान प्रथ॒मो नि॒षद्य॑ ।
घृ॒तव॑न्तः पावक ते ।
स्तो॒काः श्रौ॑तन्ति मेद॑सः ।
स्वध॑र्मं दे॒ववी॑तये ॥ १ ॥

[[3-6-7-2]]

श्रेष्ठं॑ नो धेहि वा॒यम् ।
तुभ्य॑ः स्तो॒का घृ॒तश्चु॑तः ।
अग्ने॑ विप्राय सन्त्य ।
ऋषिः॑ श्रेष्ठः॑ समि॒ध्यसे॑ ।
य॒ज्ञस्य॑ प्रावि॒ता भ॑व ।
तुभ्य॑ः श्रौ॒तन्त्य॑ग्निगो शचीवः ।
स्तो॒कासो॑ अग्ने मेद॑सो घृ॒तस्य॑ ।
क॒वि॒श॒स्तो बृ॒हता॑ भा॒नुना॑ऽऽगाः ।
ह॒व्या जु॑षस्व मेधिर ।
ओजि॑ष्ठं ते मध्य॒तो मेद॑ उ॒द्धृत॑म् ।
प्र ते॑ व॒यं द॑दामहे ।
श्रौ॒तन्ति॑ ते वसो स्तो॒का अ॑र्धित्व॒चि ।
प्रति॑ तान्दे॒वशो॑ विहि ॥ २ ॥
दे॒ववी॑तय उ॒द्धृतं॑ त्रीणि च ॥ ७ ॥

[[3-6-8-1]]

आ वृ॑त्रहणा वृ॒त्रह॑भिः शुष्मैः ।
इन्द्र॑ या॒तं नमो॑भिरग्ने अ॒र्वाक् ।
युव॑ः रा॒घो॑भिर॒कवे॑भिरिन्द्र ।
अग्ने॑ अ॒स्मे भ॑वतमु॒त्तमे॑भिः ।
होता॑ यक्षदिन्द्रा॒ग्नी ।
छा॒गस्य॑ व॒पाया॑ मेद॑सः ।

जुषेता॑ ह॒विः।
होत॑र्यज।
वि ह्यख्यन्मनसा॑ वस्य॑ इच्छन्।
इन्द्रा॑ग्नी ज्ञास॑ उ॒त वा॑ सजा॒तान्॥ १ ॥

[[3-6-8-2]]

नान्या॑ युवत्प्रम॑तिरस्ति॒ मह्य॑म्।
स वा॑ धियं॑ वाज॒यन्ती॑मतक्षम्।
होता॑ यक्षदिन्द्रा॒ग्नी।
पुरो॑डाशस्य जुषेता॑ ह॒विः।
होत॑र्यज।
त्वामी॑डते अजि॒रं दूत्या॑य।
हवि॑ष्मन्तः॒ सद॒मिन्मानु॑षासः।
यस्य॑ दे॒वैरास॑दो ब॒र्हिर॑ग्ने।
अहा॑न्यस्मै सुदिना॑ भवन्तु।
होता॑ यक्षद॒ग्निम्।
पुरो॑डाशस्य जुषेता॑ ह॒विः।
होत॑र्यज॥ २ ॥
सजा॑तान॒ग्निं द्वे च॑ ॥ ८ ॥

[[3-6-9-1]]

गी॒र्भिर्वि॑प्रः प्रम॑तिमिच्छ॒मानः॑।
ईदृ॑ र॒यिं य॒शसं॑ पूर्वभाज॑म्।
इन्द्रा॑ग्नी वृत्रह॑णा सुवज्रा।
प्र णो॑ नव्ये॑भिस्तिरतं दे॒ष्णैः।
मा च्छे॑न्न र॒श्मीर॑रिति॒ नाध॑मानाः।
पितृ॑णां शक्ती॑रनुयच्छ॒मानाः।
इन्द्रा॑ग्निभ्यां॒ कं वृष॑णो मदन्ति।
ता ह्यद्री॑ धि॒षणा॑या उ॒पस्थै॑।
अ॒ग्निं सु॑दीतिं सुदृ॒शं गृ॑णन्तः।
नम॑स्याम॒स्त्वेड्यं॑ जा॒तवे॑दः।

त्वां दू॒तम॑र॒तिः॑ ह॒व्य॒वाह॑म्।
दे॒वा अ॑कृ॒ण्वन्न॑मृ॒तस्य॑ नाभि॑म् ॥ १ ॥
जा॒तवे॑दो द्वे च ॥ ९ ॥

[[3-6-10-1]]

त्व॑ः ह्य॒ग्ने प्र॑थ॒मो म॒नोता॑।
अ॒स्या धि॒यो अ॑भवो द॒स्म होता॑।
त्व॑ः सी॑ वृष॒न्नकृ॑णोर्दुष्ट॒रीतु।
सहो॑ वि॒श्वस्मै॑ सह॒से सह॑ध्यै।
अधा॑ होता॒ न्यसी॑दो॒ यजी॑यान्।
इ॒डस्प॑द इ॒षय॑न्नी॒ड्यः सन्।
तं त्वा॒ नरः॑ प्र॒थमं॑ दे॒वय॑न्तः।
म॒हो रा॒ये चि॒तय॑न्तो॒ अनु॑गमन्।
वृ॒तेव॑ यन्तं॒ बहु॑भिर्व॒सव्यैः॑।
त्वे र॒यिं जा॑गृ॒वाःसो॑ अनु॒गमन्॑ ॥ १ ॥

[[3-6-10-2]]

रु॒शन्त॑म॒ग्निं दर्श॑तं बृ॒हन्त॑म्।
व॒पाव॑न्तं वि॒श्वहा॑ दी॒दिवा॑ःस॑म्।
प॒दं दे॒वस्य॑ नम॒सा वि॑यन्तः।
श्र॒वस्य॑वः श्र॒व आ॑प॒न्नमृ॑क्तम्।
नामा॑नि चि॒द्धिरे॑ य॒ज्ञिया॑नि।
भ॒द्राया॑ ते रण॒यन्त॑ संदृ॒ष्टौ।
त्वां वर्ध॑न्ति क्षि॒तयः॑ पृथि॒व्याम्।
त्व॑ः रा॒य उ॒भया॑सो॒ जना॑नाम्।
त्वं त्रा॒ता त॑रणे॒ चेत्यो॑ भूः।
पि॒ता मा॒ता स॑द॒मिन्मा॑नु॒षाणा॑म् ॥ २ ॥

[[3-6-10-3]]

स प॒र्ये॑ण्यः स प्रि॒यो वि॒क्ष्वग्निः॑।
होता॑ म॒न्द्रो नि॑षसादा॒ यजी॑यान्।
तं त्वा॒ वयं॑ द॒म आ॑ दी॒दिवा॑ःस॑म्।

उप॒ङ्गु॒ बा॒धो॒ नम॑सा॒ सदे॑म ।
 तं त्वा॑ व॒यꣳ सु॒धियो॒ नव्य॑मग्ने ।
 सु॒म्रा॒यव॑ ई॒महे॒ दे॒व॒यन्तः॑ ।
 त्वं वि॒शो॑ अन॒यो दी॒द्यानः॑ ।
 दि॒वो अ॒ग्ने बृ॒हता॑ रो॒च॒नेन॑ ।
 वि॒शां क॒विं वि॒श॒पतिꣳ॑ शश्व॒तीना॑म् ।
 नि॒तो॒शनं॑ वृष॒भं च॑र्षणी॒नाम् ॥ ३ ॥

[[3-6-10-4]]

प्रेती॑षणि॒मिष॑यन्तं पा॒व॒कम् ।
 राज॑न्तम॒ग्निं य॒ज॒तꣳ र॑यी॒णाम् ।
 सो अ॒ग्न ई॒जे श॒शमे॒ च म॒र्तः ।
 यस्त॒ आ॒नट् स॒मिधा॑ ह॒व्यदा॑तिम् ।
 य आ॒हुतिं॑ परि॒वेदा॒ नमो॑भिः ।
 विश्वे॑त्स वा॒मा द॑ध॒ते त्वो॑तः ।
 अ॒स्मा उ॑ ते॒ महि॒ महे॒ वि॒धेम॑ ।
 नमो॑भिर॒ग्ने स॒मिधो॑त ह॒व्यैः ।
 वेदी॑ सू॒नो स॒हसो॑ गी॒र्भिरु॒क्थैः ।
 आ ते॑ भ॒द्रायाꣳ॑ सु॒मतौ॑ य॒तेम ॥ ४ ॥

[[3-6-10-5]]

आ यस्त॑तन्थ॒ रोद॑सी॒ वि भा॒सा ।
 श्रवो॑भिश्च श्रव॒स्य॑स्तरु॒त्रः ।
 बृ॒हद्भि॒र्वा॒जैः स्थ॑विरे॒भिर॒स्मे ।
 रे॒वद्भि॒र॒ग्ने वि॒तरं॑ विभा॒हि ।
 नृ॒वद्व॑सो॒ सद॒मिद्धे॑ ह्य॒स्मे ।
 भूरि॑ तो॒काय॑ तन॒याय॑ प॒श्वः ।
 पूर्वी॑रिषो॒ बृ॒हती॑रा॒रे अ॒घाः ।
 अ॒स्मे भ॒द्रा सौ॑श्रव॒सानि॑ सन्तु ।
 पुरु॑ण्य॒ग्ने पुरु॑धा त्वा॒या ।
 वसू॑नि राजन्व॒सुता॑ते अ॒श्याम् ।

पुरूणि हि त्वे पुरुवार सन्ति।

अग्ने वसु विधते राजानि त्वे ॥ ५ ॥

जागृवांसो अनुगमन्मानुषाणां चर्षणीनां यतेमाश्यां द्वे च ॥ १० ॥

[[3-6-11-1]]

आभरतः शिक्षतं वज्रबाहू।

अस्माः इन्द्राग्नी अवतः शचीभिः।

इमे नु ते रश्मयः सूर्यस्य।

येभिः सपित्वं पितरो न आयन्।

होता यक्षदिन्द्राग्नी।

छागस्य हविष आत्तामद्य।

मध्यतो मेद उद्धृतम्।

पुरा द्वेषोभ्यः।

पुरा पौरुषेय्या गृभः।

घस्तान्नूनम् ॥ १ ॥

[[3-6-11-2]]

घासे अज्राणां यवसप्रथमानाम्।

सुमत्क्षराणाः शतरुद्रियाणाम्।

अग्निष्वात्तानां पीवोपवसवानाम्।

पार्श्वतः श्रोणितः शितामत उत्सादतः।

अङ्गादङ्गादवत्तानाम्।

करत एवेन्द्राग्नी।

जुषेताः हविः।

होतर्यज।

देवेभ्यो वनस्पते हवीःषि।

हिरण्यपर्णं प्रदिवस्ते अर्थम् ॥ २ ॥

[[3-6-11-3]]

प्रदक्षिणिद्रशानया नियूय।

ऋतस्य वक्षि पथिभी रजिष्ठैः।

होता यक्षद्वनस्पतिमभि हि।

पि॒ष्ट॒त॒म॒या॒ र॒भि॒ष्ठ॒या॒ र॒श्न॒याऽऽ॒धित॑ ।
 यत्रे॑न्द्रा॒ग्नि॒योश्छा॒ग॒स्य॑ ह॒विषः॑ प्रि॒या धा॒मानि॑ ।
 यत्र॑ व॒न॒स्पतैः॑ प्रि॒या पा॒थाऽ॒सि॑ ।
 यत्र॑ दे॒वाना॑मा॒ज्य॒पाना॑ प्रि॒या धा॒मानि॑ ।
 यत्रा॒ग्नेर्हो॑तुः प्रि॒या धा॒मानि॑ ।
 तत्रै॑तं प्र॒स्तु॒त्ये॒वोप॒स्तु॒त्ये॒वोपा॒व॒स्रक्ष॑त् ।
 रभी॑या॒समि॒व कृ॒त्वी ॥ ३ ॥

[[3-6-11-4]]

कर॑दे॒वं दे॒वो व॒न॒स्पतिः॑ ।
 जु॒षता॑ ह॒विः ।
 हो॒तर्य॑ज ।
 पि॒प्री॒हि दे॒वाऽ॒ उ॒श॒तो य॒विष्ठ॑ ।
 वि॒द्वाऽ॒ ऋ॒तू॒र् ऋ॒तु॒पते॑ य॒जेह॑ ।
 ये दै॒व्या ऋ॒त्वि॒ज॒स्तेभि॑र॒ग्ने ।
 त्वऽ॒ हो॒तृ॒णा॒म॒स्याय॑जिष्ठः ।
 हो॒ता य॒क्षद॒ग्नि॑ऽ॒ स्वि॒ष्ट॒कृ॒तम् ।
 अ॒या॒ड॒ग्नि॑रि॒न्द्रा॒ग्नि॒योश्छा॒ग॒स्य॑ ह॒विषः॑ प्रि॒या धा॒मानि॑ ।
 अ॒या॒ङ्ग॒न॒स्पतैः॑ प्रि॒या पा॒थाऽ॒सि॑ ।
 अ॒या॒ङ्गि॒वाना॑मा॒ज्य॒पाना॑ प्रि॒या धा॒मानि॑ ।
 य॒क्षद॒ग्नेर्हो॑तुः प्रि॒या धा॒मानि॑ ।
 य॒क्षत्स्व॑ं म॒हि॒मान॑म् ।
 आ॒य॒जता॑मे॒ज्या॒ इषः॑ ।
 कृ॒णोतु॑ सो अ॒ध्व॒रा जा॒त॒वे॒दाः ।
 जु॒षता॑ ह॒विः ।
 हो॒तर्य॑ज ॥ ४ ॥
 नू॒नम॑र्थं कृ॒त्वी पा॒थाऽ॒सि स॒प्त च॑ ॥ ११ ॥

[[3-6-12-1]]

उपो॑ह॒ यद्वि॒दथ॑ वा॒जिनो॑ गूः ।
 गी॒र्भिर्वि॑प्राः प्र॒म॒तिमि॒च्छ॒मानाः॑ ।

अ॒र्वन्तो॒ न का॒ष्ठां नक्ष॑माणाः ।
 इन्द्रा॒ग्नी जो॒हुवतो॒ नर॑स्ते ।
 वन॑सपते र॒शनया॑ऽभि॒धाय॑ ।
 पि॒ष्टत॑मया व॒युना॑नि वि॒द्वान् ।
 वह॑ दे॒वत्रा दि॑धिषो ह॒वीःषि॑ ।
 प्र च॑ दा॒तार॑म॒मृते॑षु वोचः ।
 अ॒ग्निः॒ स्विष्ट॑कृत॒म् ।
 अया॑ड॒ग्निरिन्द्रा॑ग्नि॒योश्छा॑गस्य ह॒विषः॑ प्रि॒या धामा॑नि ॥ १ ॥

[[3-6-12-2]]

अया॑ङ्घ्र॒नस्पतेः॑ प्रि॒या पाथा॑ऽसि ।
 अया॑ङ्घ्रि॒वाना॑माज्य॒पाना॑ प्रि॒या धामा॑नि ।
 यक्ष॑द॒ग्नेर्होतुः॑ प्रि॒या धामा॑नि ।
 यक्ष॑त्स्वं म॒हिमान॑म् ।
 आय॑जता॒मेज्या॒ इषः॑ ।
 कृ॒णोतु॒ सो अ॑ध्व॒रा जा॒तवै॑दाः ।
 जुष॑ताऽ॒ हविः॑ ।
 अ॒ग्ने यद॑द्य वि॒शो अ॑ध्व॒रस्य॑ होतः ।
 पाव॑क शो॒चे वेष्ट्व॑ऽ हि यज्वा॑ ।
 ऋ॒ता य॑जासि म॒हिना॒ वि यद्भूः॑ ।
 ह॒व्या वह॑ यविष्ठ॒ या ते॑ अ॒द्य ॥ २ ॥
 धामा॑नि भूरेकं च ॥ १२ ॥

[[3-6-13-1]]

दे॒वं ब॒र्हिः सु॒दे॒वं दे॒वैः स्यात्सु॒वीरं॑ वी॒रैर्व॑स्तो॒र्वृज्ये॑ता॒क्तोः प्र॒भ्रिये॑तात्य॒न्यान्ना॒या ब॒र्हिष्मतो॑ मदे॒म वसु॑वने
 वसु॑धेयस्य वेतु॒ यज॑ ।
 दे॒वीद्वारः॑ संघा॒ते वि॒द्वीर्या॑मञ्छि॒थिरा॑ ध्रु॒वा दे॒वहू॑तौ व॒त्स ई॑मे॒नास्तरु॑ण॒ आमि॑मीयात्कु॒मारो॒ वा न॒वजा॑तो
 मैना॒ अर्वा॑ रेणु॒ककाटः॑ पृ॒णव॑सुवने॒ वसु॑धेयस्य वियन्तु॒ यज॑ ।
 दे॒वी उ॒षासा॑न॒क्ताऽद्या॑स्मि॒न्यज्ञे॑ प्र॒यत्य॑हे॒तामपि॑ नूनं॒ दैवी॑र्वि॒शः प्राया॑सिष्टाऽ॒ सुप्री॑ते सु॒धिते॑ वसु॒वने॑
 वसु॑धेयस्य वी॒तां यज॑ ।
 दे॒वी जो॒ष्टी वसु॑धिती॒ ययौ॑र॒न्याऽघा॑ द्वेषा॑ऽसि यु॒यव॑दाऽन्या व॒क्षद्व॑सु॒ वार्या॑णि॒ यज॑मानाय वसु॒वने॑

वसुधेयस्य वीतां यज।

देवी ऊर्जाहुती इषमूर्जमन्या वक्षत्सग्धिः सपीतिमन्या नवेन पूर्वं दयमानाः स्याम पुराणेन नवं
तामूर्जमूर्जाहुती ऊर्जयमाने अघातां वसुवने वसुधेयस्य वीतां यज।

देवा दैव्याहोतारा नेष्टारा पोतारा हताघशःसावाभरद्वसू वसुवने वसुधेयस्य वीतां यज।

देवीस्तिस्त्रस्तिस्त्रो देवीरिडा सरस्वती भारती द्यां भारत्यादित्यैरस्पृक्षत्सरस्वतीमः

रुद्रैर्यज्ञमावीदिहैवेडया वसुमत्या सधमादं मदेम वसुवने वसुधेयस्य वियन्तु यज।

देवो नराशःसस्त्रिशीर्षा षडक्षः शतमिदेनः शितिपृष्ठा आदधति सहस्रमीं प्रवहन्ति मित्रावरुणेदस्य
होत्रमहंतो बृहस्पतिः स्तोत्रमश्विनाऽऽध्वर्यवं वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज।

देवो वनस्पतिर्वर्षप्रावा घृतनिर्णिग्द्यामग्रेणास्पृक्षदाऽन्तरिक्षं मध्येनाप्राः पृथिवीमुपरेणादृःहीद्वसुवने
वसुधेयस्य वेतु यज।

देवं बर्हिर्वारितीनां निधे धासि प्रच्युतीनामप्रच्युतं निकामधरणं पुरुस्पार्हं यशस्वदेना बर्हिषाऽन्या
बर्हिःष्यभिष्याम वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज।

देवो अग्निः स्विष्टकृत्सुद्रविणा मन्द्रः कविः सत्यमन्माऽऽयजी होता होतुर्होतुरायजीयानग्ने

यान्देवानयाड्याः अपिप्रेर्ये तै होत्रे अमत्सत ताः संसनुषीः होत्रां देवंगमां दिवि देवेषु यज्ञमेरयेमः
स्विष्टकृच्चान्ने होताऽभूर्वसुवने वसुधेयस्य नमोवाके वीहि यज ॥ १ ॥

यजैकं च ॥ १३ ॥

[[3-6-14-1]]

देवं बर्हिः।

वसुवने वसुधेयस्य वेतु।

देवीद्वारः।

वसुवने वसुधेयस्य वियन्तु।

देवी उषासानक्ता।

वसुवने वसुधेयस्य वीताम्।

देवी जोष्टी।

वसुवने वसुधेयस्य वीताम्।

देवी ऊर्जाहुती।

वसुवने वसुधेयस्य वीताम् ॥ १ ॥

[[3-6-14-2]]

देवा दैव्या होतारा।

वसुवने वसुधेयस्य वीताम्।
देवीस्त्रिस्त्रिस्त्रो देवीः।
वसुवने वसुधेयस्य वियन्तु।
देवो नराशंसः।
वसुवने वसुधेयस्य वेतु।
देवो वनस्पतिः।
वसुवने वसुधेयस्य वेतु।
देवं बर्हिर्वारितीनाम्।
वसुवने वसुधेयस्य वेतु ॥ २ ॥

[[3-6-14-3]]

देवो अग्निः स्विष्टकृत्।
सुद्रविणा मन्द्रः कविः।
सत्यमन्माऽऽयजी होता।
होतुर्होतुरायजीयान्।
अग्नेयान्देवानयाट्।
याः अपिप्रेः।
ये ते होत्रे अमत्सत।
ताः संसनुषीः होत्रां देवंगमाम्।
दिवि देवेषु यज्ञमेरयेमम्।
स्विष्टकृच्चाम्ने होताऽभुः।
वसुवने वसुधेयस्य नमोवाके वीहि ॥ ३ ॥
वीतां वेत्वभूरेकं च ॥ १४ ॥

[[3-6-15-1]]

अग्निमद्य होतारमवृणीतायं यजमानः पचन्पक्तीः पचन्पुरोडाशं बध्नन्निन्द्राग्निभ्यां छागं सूपस्था अद्य
देवो वनस्पतिरभवदिन्द्राग्निभ्यां छागेनाघस्तां तं मैदुस्तः प्रति पचताऽग्रभीष्टामवीवृधेतां पुरोडाशेन
त्वामद्यर्षं आर्षेयर्षीणां नपादवृणीतायं यजमानो बहुभ्य आ संगतेभ्य एष मे देवेषु वसु वार्यायक्ष्यत इति
ता या देवा देवदानान्यदुस्तान्यस्मा आ च शास्वा च गुरस्वेषितश्च होतरसि भद्रवाच्याय प्रेषितो मानुषः
सूक्तवाकाय सूक्ता ब्रूहि ॥ १ ॥
अग्निमद्यैकम् ॥ १५ ॥

अञ्जन्ति होता यक्षत्समिद्धो अद्याग्निरजैद्व्या जुषस्वावृत्रहणा गीर्भिस्त्वः ह्याभरतमुपोह यद्देवं बर्हिः
सुदेवं देवं बर्हिरअग्निमद्य पञ्चदश ॥ १५ ॥
अञ्जन्त्युपावसृजन्नान्या युवत्करदेवमष्टात्रिंशत् ॥ ३८ ॥